

Ndoa

Na

Talaka

Randolph Dunn
Iliyorekebishwa Oktoba 2023

Ndoa na Talaka

Ndoa

Mungu alimuumba mwanadamu na kumpa mahitaji yake ya kimwili kwa kumweka katika bustani ya Edeni. Kisha akamuumba mwenziwe ¹ kwa maana “haikuwa vyema mtu awe peke yake” (Mwanzo 2:18). Bwana Mungu akaufanya ule ubavu alioutwaa katika Adamu kuwa mwanamke, akamleta kwa Adamu. Mwanamume akasema, Sasa huyu ni mfupa katika mifupa yangu, na nyama katika nyama yangu, ataitwa mwanamke, kwa maana ametwaliwa katika mwanamume.

Adamu alipewa mwenza “mwanamume atamwacha baba yake na mama yake na kushikana, ataunganishwa, kwa mkewe na watakuwa mwili mmoja (ndoa) Ndoa ni agano la umoja, na uaminifu kila mmoja akijiweka kando huku akitafuta kheri kwa mwenzake.

“Kwa sababu hiyo, mwanamume atamwacha baba yake na mama yake, naye ataambatana na mkewe, nao watakuwa mwili mmoja.” (Mwanzo 2:22-25 NASU)

Ndoa kati ya Waebrania, kama ilivyo miongoni mwa watu wengi wa Mashariki, ilikuwa mkataba wa kisheria zaidi kuliko tokeo la upendo au shauku (International Standard Bible Encyclopaedia). Ingawa talaka ilikuwa ni kuvunjika kisheria kwa ndoa (Nelson's Illustrated Bible Dictionary).

Wayahudi, baada ya Utumwa, walitakiwa kuwafukuza wanawake wa kigeni waliowaoa kinyume na sheria. (Ezra 10:11-19) (Easton's Bible Dictionary)

"Ikiwa amejitwalia mwanamke mwingine [kama mke wake], hatampunguzia [mke mwingine] chakula, mavazi yake, au haki yake ya ndoa. "Ikiwa hatamfanyia mambo haya matatu, basi atatoka bure, bila malipo ya fedha. (Kutoka 21:10-11 NASU)

“Kwa maana (Tamari) aliona ya kuwa Shela amekuwa mtu mzima, wala hakuolewa naye, Yuda alipomwona, alifikiri kuwa ni kahaba, maana alikuwa amejifunika uso wake, akamgeukia kando ya njia, akasema, Njoo, niingie kwako, kwa maana hakujua ya kuwa yeye ni mkwewe. ... “Akapata mimba kwa ajili yake. Ndipo akaondoka, akaenda zake, akavua utaji wake akavaa mavazi ya ujane wake.” (Mwanzo 38:14-16; 18-19) Yakobo alifikiri kwamba alikuwa kahaba, kahaba, si mke.

“Unaifunika madhabahu ya BWANA kwa machozi, kwa kulia na kuugua, kwa sababu hataki tena dhabihu hiyo, wala haikubali tena kwa kibali kutoka mkononi mwako, lakini unasema, “Kwa nini hakubali?” Kwa sababu BWANA alikuwa shahidi kati yako na mke wa ujana wako, ambaye umekosa uaminifu kwake, ingawa yeye ni mwenzako na mke wako kwa agano.² (Malaki 2:13-15) Amevunja agano lake na mke wake.

Kadiri muda ulivyopita nikiwa chini ya Agano²Mungu alifanya kupitia Musahali mbalimbali zilikuwepo kati ya baba kama mkuu wa kaya na udhibiti/mamlaka yake juu ya mke na watoto wake.

- a. Mwanamke anapolewa huacha udhibiti wa baba yake.
- b. Mume alikuwa na udhibiti kamili juu ya mke - Sheria ya mume.

¹Msaidizi wa mwanadamu – `ezer – Strong's OT# 5828 (msaidizi wa kukutana – KJV; mwenzake – YLT)

^aMaoni kwenye mabano, ndani ya mabano ni waandishi.

²Agano la Agano la Kale beriyth - 2) agano - agizo la kimungu lenye ishara au ahadi. (Thayer's Greek Lexicon na Brown Driver & Briggs Hebrew Lexicon)

- c. Mahusiano ya ngono nje ya ndoa ni uasherati.
- d. Mume anaweza kumfukuza (kumuacha) mkewe bila hati ya talaka hivyo kutotimiza wajibu wake wa ndoa.
- e. Mume anaweza kumtaliki mke wake kwa kumpa “bili ya talaka”.
- f. Hati ya talaka inavunja agano la ndoa, hivyo hawako tena kwenye ndoa.
- g. Mke ana haki kidogo kama zipo - hawezi kumtaliki mumewe.
- h. Mke aliyeachwa bila hati ya talaka bado ameolewa kisheria
- i. Mke aliyeachwa anaweza kuoa mwingine bila kuwa mzinzi
- j. Ndoa inavunjwa wakati wa kifo na inamaliza sheria ya mume
- k. Wajane wako huru kuingia katika agano jipya la ndoa.

Sababu ya ndoa³

- Paulo katika 1 Wakorintho 7 anahutubia wale ambao hawajaoa katika mstari wa 1 "Ni vema mtu asiguse.⁴mwanamke" na katika mstari wa 2 "Lakini kwa sababu ya majaribu ya uasherati, kila mwanamume na awe na mke wake mwenyewe na kila mwanamke awe na mume wake mwenyewe" (RSV).
- “Kwa sababu ya dhiki iliyopo sasa ni heri mtu abaki jinsi alivyo, je!⁵kwa mke? Usitafute kuwa huru.
- Uko huru⁶(iliyofunguliwa ASV, KJV) [hayupo tena katika hali ya ndoa] kutoka kwa mke? Usitafute mke. Lakini ukioa hutakuwa umetenda dhambi, na mwanamke aliyeposwa ameolewa hatakuwa ametenda dhambi” (1 Wakorintho 7:26-28a).
- “Lakini kwa kuepusha zinaa, kila mwanamume na awe na mke wake mwenyewe, na kila mwanamke na awe na mume wake mwenyewe (1Kor. 7:1-2).
- “Kwa wale ambao hawajaoa 6 na wajane⁷Ninasema kwamba ni vyema wabaki bila kuolewa kama mimi. Lakini ikiwa hawawezi kujizuia (juu ya tamaa zao za ngono), wanapaswa kuoa. Maana ni afadhali kuoa kuliko kuwaka tamaa” (1 Wakorintho 7:8-9).
- "Ndoa na iheshimiwe na watu wote, na malazi yawe safi; kwa maana waasherati na wazinzi Mungu atawahukumia adhabu"⁸ (Waebrania 13:4-5 ESV).
 - Mungu kwa kubuni katika mchakato wa uumbaji alisema kwamba haikuwa vyema kwa mwanadamu kuwa peke yake na kwamba alihitaji mwandamani anayefaa, mwenzake, msaidizi wake, mke. Hivyo aliwaunganisha mwanamume na mwanamke pamoja kwa uhusiano wa agano tunaouita ndoa ili kutosheleza tamaa zao za kimwili za ushirika na shauku ya ngono. Kwa hiyo ndoa ni ya heshima na si dhambi.
 - Ni dhambi kufuata tamaa ya ngono nje ya ndoa kwa kufanya ngono (uasherati) ya aina yoyote ile.
 - Hakuna takwa la kuoa ikiwa tamaa za ngono zinaweza kudhibitiwa; kwa mfano, Paulo.
 - Wale ambao hawajaolewa, walioachika na wajane wana matamaniao ya ngono. Wanashauriwa kuoa ikiwa hawawezi kudhibiti tamaa zao za ngono.

Agano la Ndoa 2

Malaki alisema yeye ni mke wako kwa agano” (2:14).

- Agano ni mapatano ya lazima yenye msingi wa imani na kuaminiana na kuheshimiana. Matendo kinyume na masharti ya agano hulivunja kwa kuharibu imani na uaminifu.

³ Ndoa, gä-mos (wa jinsia yoyote); ä'-gämos asiyeolewa --si - a'

⁴Háptesthai -ngono, cohabit, (Thayer's) kuoa - NIV, ISV; ambatisha nafsi yako kwa -Strong's)

⁵Kufungwa, deo - kufunga, kufunga, [km, kwa uhusiano wa agano la ndoa -rd]

⁶Huru au kufunguliwa, lúsin - talaka Thayer ya; ilifungua ASV, KJV

⁷Hajaolewa(ä'gämos) (yaani, kamwe kuolewa au kuachwa) na wajane wanaonekana kuwa wote - mtu mzima asiye na mke au mume.

⁸Uzini na uzini si maneno sawa [mwasherati,*ponografia*- uasherati; uasherati, ibada ya sanamu; ukosefu wa uasherati; uasherati; ngono yoyote haramu] [uzini, moichos – Kuvunja agano kwa [kufanya ngono na mtu mwingine isipokuwa mwenzi wao au njia nyinginezo; kwa mfano, kutotimiza majukumu ya ndoa.

- Mungu aliingia katika maagano kadhaa na mwanadamu ambayo yalihitaji mwanadamu kuwa mwaminifu Kwake [kutoabudu miungu mingine]. Walivunja maagano haya pamoja Naye kila mara, lakini Yeye daima aliwasamehe walipotubu na kurudi Kwake - walifanya u-turn katika maisha yao.
- Mungu anachukia dhambi ya talaka, kuvunja agano, ambayo ni uzinzi.
- Wakati wowote mwanadamu anapovunja au kuvunja moja ya maagano yake ni dhambi. Kwa hiyo, kuvunja agano la ndoa ni dhambi.

Kuna marejeo kumi na saba ya uzinzi katika Yeremia, Hoses na Ezekieli kumi na nne ambayo yanahusiana na Israeli na Yuda kuvunja agano lao na Mungu katika maisha ya kiroho. Uzinzi ni uvunjaji wa agano pengine zaidi kutokana na kujamiiana na mtu ambaye si mwenzi wako katika maisha ya kimwili. huvunja agano la ndoa. Kwa hiyo, agano huvunjwa kwa uzinzi.

Sheria ya mume

- “Ndugu, hamjui, kwa maana nasema na watu waijuao torati, ya kwamba torati inaweza kushinikiza madai yake [ina budi – ESV; ina mamlaka-ASV; mkataba wa kisheria] juu ya mtu wakati tu yu hai? Kwa maana mwanamke aliyeolewa amefungwa na sheria kwa mumewe wakati yungali hai; lakini mumewe akifa, amefunguliwa katika torati ya mume wake 27:1.
- NASB inasomeka -- "-- iliyotolewa kutoka kwa sheria inayomhusu mume." Kiuhalisia zaidi, maandishi ya Kiyunani yanasema -- "-- kutoka kwa sheria ya mwanamume/mume." Tena, mtu anatambua asili ya mamlaka kamili na ubwana ambao mwanamume alipewa juu ya mwanamke kwa sheria na desturi hizo. Ilikuwa ni sheria ambayo, kwa uwazi kabisa, ilipendelea mwanamume badala ya mwanamke. Huo ndio ukosefu wa usawa ambao mara nyingi huonekana katika tamaduni za zamani, za zamani zaidi. Hii "sheria ya mume" hivyo kuruhusu utawala wa kiume na "ubwana" katika karibu maeneo yote ya uhusiano wa ndoa.

Ni muhimu kwetu kuelewa jambo la mkazo la Paulo katika kifungu hiki. Paulo "haweki sheria" kuhusu ndoa, talaka, na kuolewa tena; badala yake, anaelekeza, kwa watu wanaofahamu vyema desturi zao za kisheria, kwamba chini ya hali ya kisheria iliyoenea mwanamume alikuwa na aina ya "ubwana wa kisheria" juu ya mke wake. au kuachiliwa kunakokubalika kijamii Ikiwa mume wake hakuwa tayari kumwachilia, basi njia yake pekee ya kisheria ilikuwa kungojea kifo chake.⁹

- Sheria ya Kirumi wala ya Kiyahudi haitumiki leo. Hata hivyo, bado ni dhambi kuvunja maagano. Maagano ya ndoa yaliyovunjika yanaweza kurejeshwa kwa toba na msamaha.

Talaka au Kuachana

- “Lakini wewe, Ee kuhani, umeiacha njia, na kwa mafundisho yako umewakwaza watu wengi; umelivunja agano na Lawi, asema Bwana wa majeshi. -- 11 Yuda amevunja imani¹⁰chukizo limefanyika katika Israeli na katika Yerusalemu; Yuda amenajisi patakatifu pa BWANA anapopenda, kwa kuoa binti ya mungu mgeni.¹¹-- 13 Jambo lingine unalofanya: Unafurika madhabahu ya Bwana kwa machozi. Mnalina na kuomboleza kwa sababu hatazingatii tena matoleo yenu au kuzipokea kwa raha kutoka kwa mikono yenu. 14 Unauliza, "Kwa nini?" Ni kwa sababu Bwana anafanya kama shahidi kati yako na mke wa ujana wako, kwa sababu umevunja imani 10 (ulimtendea kwa hila, YLT) ingawa ni mwenzako [mwenzako (ASV, ESV), mke wa agano lako la ndoa.”— 16 Kwa maana Bwana, Mungu wa Israeli, asema kwamba anachukia talaka.¹²(Malaki 2:8, 11, 13-14, 16).

⁹ TAFAKARI na AI Maxey Toleo #106

¹⁰ Imani iliyovunjika, [wamekuwa wasio na imani - ESV, RSV; kushughulikiwa kwa hila – NKJ, YLT] -mbaya- wasio na imani, kutenda kwa siri, kuteka nyara, kufanya udanganyifu, kutokuwa mwaminifu (Thayer); kutendewa kwa hila, kwa hila katika uhusiano wa ndoa, katika mambo ya mali au haki, katika maagano, kwa maneno na kwa mwenendo wa jumla. (Brown-Dereva-Briggs)

¹¹ Kuoa binti za miungu ya kigeni ilikuwa kinyume cha agano lao na Mungu kwa hiyo uzinzi wa kiroho (kuvunja agano na Mungu).

¹² Shalaki (Kiebrania #7971 iliyotafsiriwa kama talaka - RSV, ESV, NIV - kupeleka mbali - ASV, KJV, YLT) kufukuzwa, kuacha, kuondoka, kuachiliwa, kuachiliwa (Strong's). Hata hivyo, keriythuwth OT:3748 ni neno la Kiebrania kwa talaka (Brown, Driver, Biggs). Mtu anaweza kumfukuza mke wake bila hati ya talaka, akitenda kwa hila, Malaki.

- Malaki anazungumzia kwanza kuvunjwa kwa agano kati ya Mungu na Israeli ambalo aliliita kuwa ni chukizo. Agano lilivunjwa kwa sababu wanaume wa Israeli walioa wanawake wa kigeni wanaoabudu sanamu jambo ambalo Mungu alikataza kabisa kwa agano lao na Israeli.
- Kisha akaandika kuhusu waume kutotimiza wajibu wao chini ya agano la ndoa kwa kumfukuza mke wake.¹³Inaonekana alimfukuza bila kumpa cheti cha talaka kwani Malaki alitumia neno la Kiebrania Shalaki (kumfukuza) badala ya *akrythuwth* (cheti chatalaka). Hivyo anachukuliwa kuwa amemtendea kwa hiana kwa kumuacha bila njia ya kumsaidia kimwili au kutosheleza matamano yake ya ngono kwa kutoweza kuolewa kisheria. Mstari wa 16 unasema anamchukia na kuficha ukatili na ukosefu wake wa haki. Kwa hiyo, alimlazimisha kuishi na mwanaume ambaye hakuolewa naye na hivyo kukiuka agano lake la ndoa la mume aliyempeleka ili apate chakula, mavazi na malazi hata kama uhusiano wa kimapenzi haukuhusika jambo ambalo lingetia shaka.
- “Mmesikia kwamba imenenwa (maneno yanayoonyesha mafundisho ya rabi badala ya maandiko), ‘Usizini (Usizini). *moicheúseis* - “inaashiria mtu "aliyefanya tendo la ndoa kinyume cha sheria na mume wa mtu mwingine”).’ Lakini mimi nawaambia, Yeyote anayemkodolea macho mwanamke kwa kumtamani (epithumeésai - kutamani au kutamani uhusiano wa kimapenzi) kwa ajili yake amekwisha kuzini (e-moicheusen) moyoni mwake.” (Mt. 5:27-8 ISV) Matendo yote mawili ni tendo la kukosa uaminifu kwa agano lake la ndoa.
- Yeyote atakayeacha (*apolusee*)¹⁷ mke wake (mwaminifu) na ampe cheti cha talaka (*apolúseeon* - hati kwamba hakuwa mwaminifu): Lakini mimi nawaambia, Kila mtu atakayemwacha (*apolúoon* - bila cheti cha talaka) mkewe, isipokuwa kwa ajili ya uasherati (*porneías*-haramu), humfanya¹⁴ (humweka katika hali ya kuishi) kuzini (*moicheúseis* - kufanya ngono na mtu mwingine zaidi ya mume wake ambaye bado ameolewa). (Mt. 5 31-32)
- Yesu anadokeza sana katika Mt. 5:32 na Mt. 19:9 kwamba wanaume walikuwa wakiwacha wake zao kwa sababu nyingine *moicheúsei*, (mahusiano ya ngono na mtu mwingine mbali na mume wao) kwa sababu tu ya ugumu wa mioyo yao, kwa sababu nyingi za kimwili. Lakini ili kuficha unyama wao na mtazamo mgumu-kupendeza, hawakutoa cheti cha talaka (bila cheti kinamaanisha kutokuwa mwaminifu au mwanamke mzinzi) na kusababisha mwanamke huyo na mume wake mpya kufanya uzinzi (kwani bado alikuwa ameolewa na mume ambaye hakutoa hati ya talaka). Mwanamke huyo "aliachwa" tu bila talaka. Katika kipindi hiki cha wakati katika historia ya Kiyahudi, Torati haikutambua haki ya mwanamke kuanzisha talaka. Kwa hiyo, wanawake wa wakati huu mwovu walikuwa wakiachwa katika hali mbaya ya kisheria, yaani nje ya nyumba na nyumbani, lakini hawakuwa huru kuolewa na mwanamume mwingine kwa vile bado alikuwa katika mkataba wa kisheria wa ndoa.¹⁵
- Kumwacha mke mzinzi bila hati ya talaka hakuwezi “kumfanya” awe mzinzi kwa sababu tayari ni mzinzi kwa kuwa alivunja agano la ndoa kwa kufanya ngono na mtu ambaye si mume wake.
- Mtu anashughulika kwa hiana 10 kwa kumfukuza mke mwaminifu bila cheti cha talaka na kumwacha maskini bila chakula au malazi na kisheria hawezi kuoa jambo linalomfanya afanye uzinzi kwa kuishi pamoja kwa vile bado yuko kwenye ndoa.
- Kuna maneno mawili yaliyotafsiriwa kama "kumfukuza au kumwacha" mke aliye na cheti cha talaka au bila.¹⁴ Bila cheti cha talaka, mke aliyefukuzwa alikuwa bado ameolewa bila faida za ndoa kama vile chakula, mavazi, malazi au haki za ndoa. Njia zake za kuishi zilikuwa tu kwa ukahaba au kuishi pamoja zote mbili zinachukuliwa kuwa uasherati. Mwanamume huyo alifanya uzinzi kwa kuvunja mkataba wake wa ndoa na mke wake mwaminifu. Wanawake katika nyakati za Agano Jipya hawakuwa na msimamo wa kisheria wa kuanzisha hatua hiyo ingawa wangeweza kuwatelekeza waume zao.

¹³ "Akijitwalia mwanamke mwingine, hatamnyima chakula chake, wala mavazi yake, wala haki yake ya ndoa;" Kutoka 21:10-11.

¹⁴Maneno ya Kiebrania na Kigiriki kwa ajili ya kutokuwa na cheti cha talaka ni shalach (Agano la Kale la Kiebrania- Strong # 7971) na apoluo (NT#630 la Kigiriki- Strong) likimaanisha kupeleka au kuachwa.

- Pia kuna maneno mawili moja la Kiebrania na moja la Kigiriki lenye maana ya cheti cha talaka.¹⁵ Akiwa na cheti cha talaka, mke aliyeachwa alikuwa huru kisheria kuolewa na mwingine kwa vile hakuwa ameolewa tena na mume wake wa zamani.
- “Mafarisayo wakamwendea, wakamjaribu kwa kumwuliza, Je! -- Akawaambia, Kwa sababu ya ugumu wa mioyo yenu, Musa aliwapa ruhusa kuwataliki 17 wake zenu, lakini tangu mwanzo haikuwa hivyo;¹⁶ na kuoa mwingine, [anafanya] uzinzi” (Mathayo 19:3; 8, 9 - ESV).
- “Yeyote anayemtaliki¹⁷ mkewe na kuoa mwingine¹⁷ anazini dhidi yake, na akimtaliki 17 mumewe¹⁸ na kuoa mwingine, anazini” (Marko 10:11-12 – ESV).
- "Kila mtu amwachaye 17 mkewe na kuoa mwingine anazini; na yeye amwoaye mwanamke aliyeachwa 17 na mumewe azini" (Luka 16:18 - ESV).
- “Au hamjui, ndugu, kwa maana nasema na wale wajuuao sheria kwamba sheria inamfunga mtu [ndoa ilikuwa ni mkataba wa kisheria] kwa mtu maadamu yu hai? Hivyo basi, mwanamke aliyeolewa amefungwa na sheria kwa mumewe wakati akiwa yu hai, lakini mumewe akifa, amefunguliwa sheria ya ndoa. Kwa hiyo, ataitwa mzinzi ikiwa anaishi na mwanamume mwingine wakati mumewe yu hai. Lakini mumewe akifa, yu huru mbali na sheria;¹⁹ na akiolewa na mwanamume mwingine, yeye si mzinzi.” (Warumi 7:1-3 ESV).
 - Jaribio ambalo wanazuoni wa kidini walikuwa wakijaribu kulitimiza lilikuwa kumfanya Yesu achague kati ya tafsiri mbili; a) talaka (kuweka mbali) kwa sababu yoyote ya kuchagua, b) kukataza talaka kwa sababu yoyote. Lakini haya hayakuwa machagua pekee yaliyopatikana kwa hiyo Yesu aliwakumbusha kwamba katika ndoa waliunganishwa kuwa kitu kimoja. Kwa kujibu Musa kuruhusu utoaji wa hati ya talaka, Yesu anasema ulikuwa ugumu wa mioyo yao, wakitenda kwa hila. Akiwa bado amemwoa bila hati au cheti cha talaka, mwanamume huyo alimfukuza bila kumpa chakula, mavazi, malazi au haki zake za ndoa kama inavyotakiwa na Kutoka 21:10-11. Vitendo vyake vya usaliti vilimwacha akiwa fukara na kumfanya afanye ukahaba au kuishi pamoja. Kwa hiyo, Mungu alimruhusu Musa kuamuru, kuamuru, kuruhusu au kutaka hati ya talaka itolewe wakati wa kumwacha mke.

Bila kuolewa

- Kwa wale ambao hawajaoa au kuolewa na wajane, nasema kwamba ni heri wakae kama mimi nilivyo. Lakini ikiwa hawawezi kujizuia, wanapaswa kuoa. Maana ni afadhali kuoa kuliko kuwaka tamaa. (1 Wakorintho 7:8-9)
- “Sasa kwa mambo uliyoandika: Ni vyema mwanamume asioe (gusa KJV).²⁰ Lakini kwa kuwa kuna uzinzi mwingi, kila mwanamume na awe na mke wake mwenyewe, na kila mwanamke awe na mume wake mwenyewe. Mume atimize wajibu wake wa ndoa 14 kwa mkewe, na vivyo hivyo mke kwa mumewe. Mwili wa mke si wake peke yake bali ni wa mumewe pia. Vivyo hivyo mwili wa mume si wake peke yake bali ni wa mkewe pia. Msinyimane isipokuwa kwa kuridhiana na kwa muda, ili mpate kusali. Kisha mkutane tena, ili Shetani asiye akawajaribu kwa sababu ya kutokuwa na kiasi kwenu. Nasema hivi kwa makubaliano, si kama amri. Laiti kama watu wote wangekuwa kama mimi.

¹⁵Maneno ya Kiebrania na Kigiriki kwa talaka yenye cheti cha talaka ni keriythuwth (Kiebrania - Strong's OT#3748) na ukengefu (NT Strong's # 647 ya Kigiriki).

¹⁶ Wale waliohusika katika uhusiano wa kingono na mwenzi wa mtu mwingine walipaswa kuuawa Mambo ya Walawi 20:10

¹⁷Hii inaonekana kumaanisha talaka ili kuolewa na mtu anayempendeza zaidi

¹⁸Wake Wayunani na Warumi wangeweza kuwaacha waume zao lakini si hivyo kwa Wayahudi, (Mizabibu)

¹⁹Sheria - sheria ya Musa na ikiwezekana sheria ya kiraia ya Kirumi

²⁰Kugusa - mahusiano ya ngono- ESV; touch-NKJV & YLT (Haptoo ya Kigiriki - kujishikamanisha nayo)

Lakini kila mtu ana karama yake mwenyewe kutoka kwa Mungu; mmoja ana karama hii, mwingine ana ile” (1 Wakorintho 7:1-7 NIV).

- Kuzuiliwa kwa majukumu ya agano la ndoa kunaonekana kutokidhi tamaa za ngono. Wala hawezi kuzuia majukumu yake mengine ya ndoa (chakula, mavazi, malazi na urafiki wa karibu) bila kukiuka agano la ndoa.

Wajane

- Kwa wale ambao hawajaoa au kuolewa na wajane, nasema kwamba ni heri wakae kama mimi nilivyo. Lakini ikiwa hawawezi kujizuia, wanapaswa kuoa. Maana ni afadhali kuoa kuliko kuwaka tamaa. ... Mke amefungwa kwa mumewe maadamu yu hai. Lakini mumewe akifa, yu huru kuolewa na yeye amtakaye, katika Bwana tu. Lakini katika maoni yangu, atakuwa na furaha zaidi ikiwa ataendelea kuwa kama yeye. Nami nafikiri kwamba mimi pia ninaye Roho wa Mungu. (1 Kor 7:8-9; 39-40 ESV)
 - Wakristo wajane na wajane wanapaswa kuolewa na Wakristo wengine ili kuwasaidia kuishi kwa uadilifu na kumpendeza Mungu.

Wale Waliojitenga

- “Kwa wale waliooana [katika Kristo] nawaagiza (si mimi, bali Bwana): mke asitengane²¹ kutoka kwa mumewe, na mume hatakiwi talaka²² mkewe” (1 Wakorintho 7:10-11).
 - Wanawake hawakuweza talaka, lakini yeye na mume wake wanaweza kuondoka au kuachana. Kuondoka huko kulipotokea, wake na waume Wakristo walipaswa kubaki bila kuoana au wapatanishwe.

Mwenzi asiyeamini

- “Kwa wengine nawaambia (mimi, si Bwana) kwamba ikiwa ndugu yeyote ana mke asiyeamini, na mke huyo akikubali kukaa naye, basi asimpe talaka.²³ yake. Mwanamke akiwa na mume asiyeamini, na mume huyo akikubali kukaa naye, asimpe talaka” (1 Wakorintho 7:12-13).

Mchumba

- “Basi, kwa habari ya mchumba, sina amri kutoka kwa Bwana, lakini natoa hukumu yangu kama mtu ambaye kwa rehema ya Bwana ni mwaminifu. Nadhani kwa ajili ya dhiki iliyopo sasa ni heri mtu kukaa kama alivyo. Je!²⁴ kwa mke? Usitafute kuwa huru.²⁵ Uko huru²⁶ kutoka kwa mke²⁷? Usitafute mke. Lakini ukioa hutakuwa umetenda dhambi, na mwanamke aliyeposwa (katika agano la ndoa lakini hajaolewa) akiolewa, hatakuwa ametenda dhambi. Lakini wale wanaoaa watakuwa na matatizo ya kidunia, nami ningewaepushia hilo. Hivi ndivyo ninavyoamaanisha, ndugu: wakati uliowekwa umepungua sana. Kuanzia sasa wale walio na wake na waishi kama hawana, na wanaoomboleza wawe kama hawaombolezi, na wanaofurahi wawe kama hawafurahii, na wanaonunua wawe kama hawana mali, na watendao dunia wawe kama hawana shughuli nayo. Kwa maana namna ya ulimwengu huu iliyopo sasa inapita.” (1 Wakorintho 7:25-31)

Maoni ya Betroth: Katika utamaduni wa Kiyahudi mtu ni mchumba baada ya bwana harusi kumpa bibi harusi au familia yake mahari ikionyesha kwamba alikuwa na uwezo wa kumpatia mahitaji yake. Mkataba wa ndoa ulitayarishwa, sasa walichukuliwa kuwa mume na mke lakini hawakuishi pamoja. Mume anaanza kuandaa mahali pa kuishi. Ikikamilika anakwenda kumleta mkewe kwenye sherehe ya ndoa baada ya hapo wanaishi pamoja.

²¹ Tenga (chooristheénai –Strong's NT#5563) -kuondoka, kuondoka, kuacha, kuacha.

²² Afiénai Strong's NT#:863 - kuomba kuondoka au kuondoka: peleka YLT

²³ aphiemi - Strong's # 863 -peleka mbali; si neno la Kigiriki la talaka

²⁴ Chini ya uhusiano wa agano -kuolewa

²⁵ Kufungua, kuachilia, kutengua, kufuta - Thayer (talaka - rd)

²⁶ Huru au kuachiliwa, lúsin - Thayer's talaka [[hajafungwa tena na agano la ndoa]

²⁷ Huru kutoka kwa mke - mjane au talaka [mtu ambaye hajawahi kuoa hana mke].

- Unaweza kuepuka mkazo katika mateso yanayokuja, kwa kutokuoa.
- “Nawataka ninyi msiwe na masumbufu, mwanamume asiyeolewa hujishughulisha na mambo ya Bwana, jinsi ya kumpendeza Bwana; lakini mwanamume aliyeolewa hujishughulisha na mambo ya dunia, jinsi ya kumpendeza mkewe, na mambo yake yamegawanyika. Anadhania kuwa hafanyi ipasavyo kwa mchumba wake, ikiwa tamaa zake ni zenye nguvu, na imempasa kuwa hivyo, na afanye apendavyo; na waoe, si dhambi; bali mtu aliyethibitika moyoni mwake, hana haja ya kuwa na mamlaka, na amekusudia hili moyoni mwake, kumweka kama mchumba wake, basi atakaye kuolewa atafanya vema fanyeni yaliyo bora zaidi” (1 Wakorintho 7:32-38).
 - Jambo kuu ni kwamba chini ya hali fulani upendo na kujali kwa familia huongeza jaribu la kukubali shinikizo la mateso badala ya kubaki mwaminifu kwa agano lao na Mungu. Lakini tamaa ya ngono inaweza kuwa kubwa zaidi ikiwa ndivyo, si dhambi kuoa.

Muhtasari

Mathayo

Yesu alikariri kwamba kuvunja agano la ndoa kwa kutotimiza wajibu wao wa agano na kwa kutoa cheti cha talaka ni dhambi isipokuwa mwenzi avunja agano lao la ndoa kwa kukosa uaminifu kingono. Kumuacha mwenzi mwaminifu bila hati ya talaka ni dhambi kwani agano la ndoa limevunjwa lakini bado ndoa halali.

Mafarisayo katika Mathayo 19 walikuwa wakijaribu kumtega au kumjaribu Yesu katika kuchagua kati ya mafundisho mawili, (kuacha au kumpa talaka mke kwa sababu yoyote ile au kukataza talaka, kumwacha, kwa sababu yoyote ile). Yesu alisema kwamba hapo awali, na bado inatumika leo, mwanamume na mwanamke waliunganishwa na wanaunganishwa kwa agano kuwa mwili mmoja na uhusiano huo ulikusudiwa kudumu hadi kifo. Lakini mwanaume ana uwezo wa kutenda dhambi na anafanya hivyo kwa kuvunja agano lake la ndoa kwa kumwacha au kumfukuza. Kwa sababu ya shughuli za hila za mwanadamu kwa kutompaa mke wake asiyeweza kujitetea hati ya talaka, Mungu aliidhinisha hati iliyoandikwa ya talaka kuwa utambuzi wa ndoa iliyovunjika. Mwanamke basi aliweza kuolewa kisheria bila kuchukuliwa kuwa ni mzinzi kwani agano la ndoa lilikuwa limevunjwa kwa talaka.

Kwa hivyo, hakuwa akiishi pamoja, hakuishi katika uzinzi, lakini aliolewa. Bila hati ya talaka, angeweza kuishi pamoja tu, sio kuolewa kisheria. Kwa kuwa cheti cha talaka kinakubali kwa sheria ndoa inavunjwa. Hawako tena katika uhusiano wa ndoa, hivyo huru au kuachiliwa kutoka kwa mwenzi. Hati ya talaka haikanushi dhambi ya kumtaliki mwenzi mwaminifu (pia imeandikwa katika Marko 10 na Luka 16). Dhambi ya talaka inaweza kusamehewa sawa na dhambi ya uasherati au dhambi nyingine yoyote. Katika Sura ya 5 Yesu anaeleza kwamba ni mtu wa ndani anaweza kutamani na hivyo kufanya uzinzi.

1 Wakorintho

Kwa wale ambao hawajaoa (hawajawahi kuoa, mjane na talaka):

- a. Kila mwanamume na awe na mke wake na kila mwanamke awe na mume wake (kama ilivyoelezwa mwanzoni si vyema kwa mwanamume kuwa peke yake).
- b. Wanaume na wanawake wanapaswa kuoana ili kuepuka uasherati.
- c. Ni afadhali kuoa kuliko kuwaka tamaa. Wale waliotalikiana wana tamaa sawa au hata kubwa zaidi ya ngono kuliko wale ambao hawakufunga ndoa. Kwa hiyo, tamaa zao za ngono zinaweza kuwa vigumu zaidi kudhibiti kuliko wale ambao hawajafunga ndoa.

Kwa walioolewa:

- a. Usimpe talaka bila cheti cha talaka au talaka na cheti mke mwaminifu kwani wote wanavunja agano la ndoa.
- b. Usizuie kutimiza tamaa za ngono za mwenzi

- c. Mume na mke wanaweza kutengana kwa kuridhiana wao kwa wao kwa madhumuni ya maombi na kufunga. Kipindi cha kutengana lazima kiwe kifupi vya kutosha ili kuepuka kishawishi cha uasherati.
- d. Kukataa kupatana baada ya kutengana na mwenzi mwaminifu kunavunja agano la ndoa.
- e. Wakristo wanapaswa kubaki katika uhusiano wao wa ndoa na mwenzi asiyeamini ambaye anakubali kufanya hivyo.
- f. Mkristo hafungwi na agano lao la ndoa ikiwa mwenzi asiye mwamini anamwacha au kumwacha mke au mume wake. Agano la ndoa linavunjwa na kwa hiari, majukumu ya agano hayatimizwi.

Mtu anapoingia katika uhusiano wa kipekee wa agano mahusiano mengine yote yanayofanana lazima yatengwe, kama vile:

- a. ndoa na mwenzi kimwili
- b. kuwa bibi-arusi wa Kristo katika kiroho

Kutotimiza mahitaji ya agano au kutokuwa mwaminifu kwa agano ni uzinzi, kama vile:

1. Katika uhusiano wa ndoa
 - a. kujamiiana na mtu asiyekuwa mwenzi wa mtu
 - b. kukataa kupatanisha baada ya kutengana
 - c. kutotimiza wajibu wa ndoa na/au kukataa kushiriki katika uhusiano wa kimapenzi na mwenzi
 - d. kuachwa
2. Katika uhusiano wa kiroho
 - a. kumkataa Mungu kwa kumwabudu, kuwa na uhusiano wa kiroho na miungu ya uwongo (kwa mfano, sanamu, sanamu, pesa, anasa)
 - b. kukataa kushiriki katika uhusiano wa agano na Mungu kutimiza matamano ya kiroho ya Mungu ya kuinjilisha, kujenga na kutenda matendo mema huku tukiwa waaminifu na kukua katika asili ya Mungu.
 - c. kukataa kutubu na kupatana baada ya kutengana

Msamaha wa dhambi ya kuvunja agano, uzinzi, inahitaji:

- a. utambuzi wa dhambi
- b. kuacha mazoea ya shughuli yoyote ya dhambi
- c. toba²⁸ kwa kubadilika kutoka katika maisha ya dhambi
- d. hamu ya kusamehewa
- e. kutafuta msamaha

Hakuna shaka kwamba Mungu anachukia kuvunjwa kwa maagano ikiwa ni pamoja na agano la ndoa - kutokuwa mwaminifu. Uaminifu ni sehemu ya asili ya Mungu. Katika Sheria ya Musa, ndoa ilitambuliwa baada ya talaka. Pia, Kristo alitambua kwamba ndoa ilivunjwa kwa talaka na haikuwa tena katika uhusiano wa ndoa na kwamba aliyeoa tena baada ya talaka alikuwa katika hali ya ndoa.

Hitimisho

Wakristo wanaweza kutenda dhambi kama inavyohibitishwa na

- a) Simoni (Matendo 2),
- b) Ndugu wa Korintho (1 Wakorintho 2);
- c) Waefeso walioambiwa waache uwongo (Waefeso 4:20)
- d) Kuvunja maagano kwa talaka.

²⁸ Nna hisia tu; haina uhakika wa hisia na hisia. Sio mabadiliko rahisi katika hali ya hewa ya roho. Ni mabadiliko tofauti ya mwelekeo wa akili; hubeba mwendo wa mapenzi; kwa ufupi, ni mapinduzi katika ardhi ya mwanadamu" (The Pulpit Commentary, vol. 18, p. 66) imenukuliwa katika REFLECTIONS #515 Al Maxey, Januari 3, 2012)

Uzinzi, kuvunja agano la ndoa ya mtu ni pamoja na:

- a) Uhusiano wa kijinsia na mtu mwingine isipokuwa mwenzi wao;
- b) Kutamani au kumtamani mtu;
- c) Kukataa kutimiza mahusiano ya kimwili au ya kingono ndani ya ndoa;
- d) Kutelekeza, kumfukuza au kumtaliki mwenzi mwaminifu

Wakati wowote talaka inapotokea dhambi ipo - agano la ndoa limevunjwa (1 Wakorintho 7:10-14; Mathayo 5:31; Mathayo 19:8, 9). Ndugu na dada Wakristo, si viongozi pekee, wanapaswa kuwashauri wale walio katika mchakato wa talaka au ambao tayari wametalikiana "kwa subira, kwa uvumilivu, na kwa fadhili" (Warumi 2:4) na kuwatia moyo kutambua asili ya matendo yao ya dhambi.

Inaonekana hakuna msingi katika maandiko kwa dhana ya "kuishi katika dhambi" kama matokeo ya kuoa tena baada ya kutolewa kwa cheti cha talaka. Biblia haonekani kupendekeza kuvunjwa kwa agano la ndoa ni hali ya kuendelea ya dhambi ambayo inaweza tu kurekebishwa kwa kufanya dhambi ya talaka (kuvunja agano ni jambo ambalo Mungu anachukia - Malaki 2:14) na kuoa tena mwenzi wa awali (iliyokatazwa kabisa katika Agano la Kale ikiwa mwenzi wa awali alikuwa ameo tena - Kumb 24: 1-4). Inaonekana Biblia haitofautishi kati ya hali ya kuachwa kinyume na Maandiko au hali ya kuoa tena. Kwa hiyo, tendo la talaka au kuolewa tena baadae ni uzinzi, si hali ya talaka au kuolewa tena. Kwa madhumuni ya usafi wa kimaandiko wa Mwili wa Kristo, watoto wa Mungu hawawezi kutibu dhambi za ngono tofauti na wengine.²⁹

Ikiwa mtu ambaye amevunja uhusiano wa agano la ndoa anashindwa kukiri dhambi yao na fahamu zao za kiroho haziwezi kuinuliwa hadi kufikia hatua ya kutubu, chaguo pekee lililobaki ni "kumtoa mtu kama huyo kwa Shetani ili mwili wake uangamizwe, ili roho yake iokolewe katika siku ya Bwana Yesu" (1 Wakorintho 5: 5 NASU). Hatua hii ikihitajika, Wakristo hawapaswi kushirikiana³⁰nao kana kwamba wanaridhia matendo yao maovu. Ndivyo ilivyo kuhusu dhambi za uchoyo, kuabudu sanamu (chochote kilicho muhimu zaidi kuliko Mungu), kashfa, ulevi au udanganyifu, kama ilivyo kwa dhambi za ngono (1 Wakorintho 5:11). Kutenda dhambi kwa nia ya kuomba msamaha baada ya kutenda dhambi ni mtazamo wa karibu na, kama sivyo, dhambi isiyoweza kusamehewa.

Kwa upande mwingine, ikiwa wametubu dhambi ya talaka, na kumrudia Mungu na kusuluhisha jambo hilo naye, wanapaswa kukaribishwa katika ushirika kamili kama vile Mkristo mwingine yeyote mpotovu aliyetenda dhambi nyingine yoyote na ambaye amerudi kwa Mungu. Wamerudi kama mtumishi aliyesamehewa katika uhusiano mzuri na Mungu. Kwa kuwa wamepatanisha uhusiano wao na Mungu, basi sisi kama Mwili wa Kristo lazima tusamehe na tusiendeele kuwahukumu kwa matendo yetu. Wakristo wote wanapaswa kufurahi kwa kuwa yule aliyepotea amerudi na yuko tena katika ushirika na Mungu na wote walio ndani ya Kristo.

Inaonekana hakuna viwango vya Kibiblia vya ushirika au ushiriki, hakuna kundi moja linaloweza kumtumikia Mungu na kundi lingine ambalo haliruhusiwi kutumika. Kwa jumuiya ya Kikristo au viongozi wao kumkataza mtu kumtumikia Mungu ni kinyume na mafundisho ya Kristo kwamba watoto wake wote ni watumishi na makuhani wa kumtumikia. Wakristo na/au viongozi wao hutenda dhambi wanapodai mtu avunje sheria ya Mungu ya utumishi. Wakristo wote ni watumishi wenye kazi mbalimbali za kufanya. Wako ndani ya Kristo au nje ya Kristo, ama wamesamehewa au hawajasamehewa au ama katika nuru au gizani. Sisi sote ni wenye dhambi waliosamehewa. Wote walio ndani ya Kristo wako katika ushirika na Mungu na watoto wake ambao mwanadamu hawezi kuuzuia. Wako katika uhusiano huo kwa neema ya Mungu kwa sababu wamekuja uso kamili na dhambi zao wenyewe na wametakaswa

²⁹Imetolewa kutoka kwa Nafasi ya Kuoa Tena na Larry W. Bridgesmith 1/2/1990

³⁰Rejea Mapenzi ya Mungu sura ya 14 Disciplining, R. Dunn, Nov. 2014, The BibleWay Online

kwa damu ya Kristo. Tunapaswa pia kusamehe. Mungu husamehe na tusiposamehe, tunatenda dhambi (1 Yohana 3:21-24). 32

Msamaha

Wotewanaume na wanawake wanahimizwa kuoana ili kuepuka uasherati. Kwa hiyo, ndoa si dhambi. Mungu anachukia talaka kama vile agano linavunjwa. Ni dhambi. Kwa hiyo, ni hatua gani inapaswa kuchukuliwa na Mkristo mwenye hatia ya dhambi ya talaka?

Kwanza, dhambi zote zinasamehewa isipokuwa kwa wale wanaokataa kuomba msamaha au kwa dhambi ya kumkufuru Roho Mtakatifu. "Kwa hiyo nawaambia, Kila dhambi na kufuru watasamehewa wanadamu, lakini kumkufuru Roho hawatasamehewa. Mtu ye yote atakayenena neno juu ya Mwana wa Adamu atasamehewa; lakini yeye atakayenena neno juu ya Roho Mtakatifu hasamehewa, katika ulimwengu huu wala katika ule ujao" (Mathayo 32:31). Wakati wowote Wakristo wanapofahamu, wametenda dhambi lazima warekebishe hali zao, na watubu, ili kurejea katika uhusiano mzuri na Mungu. Kwa hiyo, lazima kuwe na maagizo katika Agano Jipya kuhusu kile ambacho Mkristo anapaswa kufanya ili kusamehewa dhambi anazofanya.

Katika uhusiano wa ndoa ya kiroho, Mungu daima yuko tayari kusamehe na kurejesha lakini si kwa msingi wowote wa masharti. Wenye dhambi lazima warudi bila masharti kwa kubadilisha maisha yao na kutafuta uhusiano uliorejeshwa. Vivyo hivyo katika uhusiano wa ndoa ya kimwili kila jitihada inapaswa kufanywa ili kurejesha uhusiano wa ndoa lakini si kwa misingi fulani ya masharti.

Luka, akiandika mtazamo na pengine tatizo la uchoyo la Simoni, anasema katika Matendo 8:20-23 "Petro akamwambia, Pesa yako na ipotelee mbali pamoja nawe, kwa kuwa ulidhani ya kuwa karama ya Mungu yaweza kununuliwa kwa fedha, huna sehemu wala sehemu katika jambo hili, kwa maana moyo wako si sawa mbele za Mungu. uchungu na kufungwa na uovu." Moyo wa Mkristo huyo ulikuwa mwovu, umejaa dhambi na ulihitaji msamaha.

Paulo, bila kutoa maelezo mengi, aliandika katika 1 Wakorintho kuhusu Mkristo aliyehusika katika uasherati. Alishutumu vikali yule mwasherati na Wakristo waliovumilia uasherati wake kwa kuwa hawakuchukua hatua yoyote ya kumrudisha ndugu huyo mwenye dhambi katika uhusiano ufaao pamoja na Mungu. Yaonekana, hawakuona tendo la uasherati kuwa dhambi na kuwatenganisha na Mungu. Walihitaji kutubu kutokana na ukosefu wao wa upendo kwa ndugu huyu katika hali yake ya dhambi.

Katika 2 Wakorintho 2:10 Paulo anasema kwamba alimsamehe ndugu yule mzinzi. Ndugu wa Korintho aliacha uasherati wake na kubadili mtazamo wake, kwa maana Wakristo katika kanisa la Korintho waliambiwa katika mstari wa 7 "wamfariji, mtu kama huyo asije akamezwa na huzuni nyingi." Ni wazi kwamba ndugu Mkristo alikuwa amefanya dhambi, baadaye akatubu na kusamehewa kama vile Paulo alivyowaambia Wakristo wengine wamfariji.

Ni wajibu kwa ndugu na dada Wakristo kutoa jibu la Biblia kwa swali, nifanye nini ili nipate kuokolewa au kusamehewa. Ni wazi lazima waache dhambi, watubu' yaani, wafanye mabadiliko kamili katika mtindo wa maisha. Wakristo wa Efeso waliambiwa: "Basi, uvueni uongo, kila mtu na aseme kweli kila mtu na jirani yake, kwa maana tu viungo vyake, Mwe na hasira, na msitende dhambi; jua lisichwe na uchungu wenu bado haujawatoka, wala msimpe Ibilisi nafasi. 4:25-28 NKJV). Inaonekana walikuwa na mazoea ya kusema uwongo, kuiba na kuweka kinyongo. Kwa hiyo, ili kusamehewa zoea la kutenda dhambi lazima likome.

Je, kuacha mazoea ya dhambi kunaleta msamaha? Hapana, kwa maana katika 1 Yohana 1:8-9 Yohana akiwaandikia Wakristo anasema "Tukisema kwamba hatuna dhambi, twajidanganya wenyewe, wala kweli haimo mwetu. Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote."

Inapaswa kuwa wazi kwamba Mkristo lazima atambue dhambi zake kwa maana ikiwa mtu hajui, wanawezaje kuacha, kuungama,³¹tubu na ubadilike.

Ili kuwa huru kutokana na vifungo vya uovu, mtazamo wa mtu (mtu wa ndani, moyo, akili, kitovu cha hisia au akili) lazima utamani kumpendeza Mungu kwa kuacha kutenda dhambi na kubadilisha mtindo wao wa maisha kuelekea maisha ya haki. Mtu lazima pia kuungama, au kukiri dhambi zao kwa Mungu na kwa yule aliyemkosea. Maombi ni njia ya Wakristo kukiri kwa Mungu kutokuwa waaminifu kwao na hamu yao ya kurudi kwenye ushirika Wake.

Hii inawahusu wale wote walio ndani ya Kristo wanaojihusisha na mazoea ya kutenda dhambi ikijumuisha - uasherati, wizi, kusema uwongo, hasira, mauaji, ubakaji, kashfa, matusi, husuda, tamaa mbaya, unyanyasaji wa watoto, talaka, ulevi au dhambi nyingine yoyote. Kwa sababu hiyo nawaambia, Kila dhambi na kufuru watasamehewa wanadamu, lakini kwa kumkufuru Roho hawatasamehewa.

³¹Kuungama ni zaidi ya kusema "samahani." Usemi uwe wa maneno au kutoka kwa utu wa ndani wa mtu lazima utokane na moyo uliotubu unaotambua hali yake ya dhambi. Ni lazima itokeze mabadiliko katika maisha, toba, 27 na tamaa ya kurejesha uhusiano ulioharibiwa na dhambi. (Imenakiliwa kutoka International Standard Bible Encyclopaedia) Mfano wa mwana mpoitevu katika Luka 15:7-32 ni mfano mzuri wa hili.

